

András 2 frt. Nagy Miklós 2 frt. Abt Ernő 2 frt. Baricz Constantin 1 frt. Szabó Lajos, ügyvéd 2 frt. Bornemisza József 2 frt. Adorján Imre 1 frt. Balácsi Ferenczné 1 frt. Székely Ferencz 50 kr. Székely János 50 kr. Törös Sándor 50 kr. Sipos András 50 kr. Boncza Ferencz 10 kr. Bardocz János 1 frt. Kanyaró Ferencz 1 frt. Binder Gedeonné 10 kr. Kovács Lajosné 50 kr. Kis Mózes és neje 2 frt. Ifj. Veres Lajosné 1 frt. Konez Károly 1 frt. Finta Mihály 1 frt. Enyedi Sára Jakabné 1 frt. Székely József 50 kr. Virág Dénes 1 frt. Simándi Gergely 1 frt. Szóts Gábor 1 frt. Maurer Béla 51 fr 80 kr. Szigethi Sándor 20 frt. Székely Elek újabban 13 frt 50 kr. Kóbori Kata, Csipkésné 4 fr. Csipkés Gyula 6 frt. Virágháti Béla 1 frt. Miklósi Károly 40 kr. Nagy György, tanácsos 2 ft. Lénárt Imre 1 ft. Ferenczi Miklós 1 ft 50 kr. Medán Pál 50 kr. 2. Groze 1 frt. Pap András 50 kr. Petricasiu János 50 kr. Bodola Károly 2 frt Blényesi Samu 5 frt. B. Kemény György 10 frt. Veress Lajos 100 frt. Szabó István 3 frt. Dobos József 10 ft. Horváthi József 50 kr.

c) T o r o c z k ó r ó l: Botár Ferencz 6 frt, ifj. Almási István 40 kr. Karácsonyi József 20 kr. Vizi Dániel 2 ft. Tamás András 50 kr. Veress István 40 kr. Botár Geczi 1 ft. Moricz Gyuri 50 kr. Tamás Simon 50 kr. Kriza János 20 kr. Bosla Ferencz 4 ft. Székely József 20 kr. Balogh János 50 kr. Székely Ferencz 50 kr. Vernes Istók 1 ft. Pál Istókné 10 kr. Rác Ferencz 50 kr. Bott József 50 kr. Pista István 10 kr. Vesenyi Miklós 10 kr. Kriza Gyuri 20 kr. Vernes István 10 kr. Molnár László 30 kr. Czupor István 20 kr. Vernes Borilla 40 kr. Zsakó Istók 20 kr. Vernes János 30 kr. Ifj. Vernes János 25 kr. Vernes György 30 kr. Demény Imre 15 kr. Vajda József 20 kr. Zsakó János 20 kr. Simándi András 60 kr. Ifj. Borbély Péter 30 kr. Borbély János 40 kr. Simándi Gergely 40 kr. P. Vernes János ifj. 20 kr. Vernes József 40 kr. Simon Miklós 20 kr. Hácskuj Ferencz 1 ft. Lengyel Bodán 50 kr. Vernes János 50 kr. Nagy Sándor 20 kr. Szabó János 20 kr. Klocza János 50 kr. Botár András 10 kr. Székely János 1 ft Balogh György 1 ft.

d) B á g y o n b ó l: Az unitária eklklésia 4 frt. Gyarmathi Dénes 6 ft. Csegezi Ferencz 5 frt.

e) K ö v e n d r ö l: Az unitária eklklésia 10 frtot. Összesen 1221 frt és 17 kr. o. è.

Ezenkívül számosan fuvar, anyag és napszámmal segítették elő az iskola újraépítését.

* **Irodalmi értesítő.** A vallásos eszmék története. Főiskolai tanulók s mivelt olvasók számára dolgozta Szász Domo-

kos, kolozsvári ev. ref. pap, egyházmegyei j. s a főtanodában vallás-
tanár. Első füzet. Kolozsvártt, 1870. Ára 80 kr. o. é.

Az iskolai kézikönyvekre nézve egyik szakban sem vagyunk oly
szegények, mint a vallástanításban. Mintha ma sem volna e tekintetben
egyébre szükség, mint a réformációkor létrejött káték kisebb és na-
gyobb terjedelemben való tanítása. Örömmel üdvözljük tehát szerzőt,
hogy jelen művével úttörő kíván lenni e téren, abban az irányban, a
melyen a külföld már jó meszsze haladott. S hogy követendő például
oly férfiakat választott, mint *Reville* és *Scherr*, a kiknek dolgo-
zatai után készítette e kézikönyvet, kétségen kívül csak emeli a mű
becsét.

Az előszóban I—XVII. lapon egy tervjavaslatot közöl szerző, a
mely szerint a vallásos tantárgyak beosztandók lennének az elemi és
gymnasialis osztályokba. E tervjavaslatban egyebek mellett különösen
helyesnek tartjuk azt a megjegyzést, hogy a konfirmáció nem az 1-ső
vagy 2-dik, sőt szerintünk még a 3-dik gymn. osztályba sem való. Hisz
a konfirmáció által a nevendékek ez vagy amaz egyháznak már való-
ságos tagjaivá avattnak; lehet-e józanon azt kívánni egy 10 s 11 éves
gyermektől, hogy magát ilyen vagy amolyan hitvallásra elkötelezze, s
ha ezt a pap felhívása után megteszi, lehet-e arra valami súlyt fektet-
ni? Ennélfogva a konfirmáció legfennebb a 4-dik gymn. osztályban
eszközölhető, a melynek nevendékei szabály szerint éppen a szerző ál-
tal is felvett életkorban vannak. Rövid bevezetés után aztán 1-ör A
vallásos eszmék történetét Jézus fellépése előtt, 2-ör Jézus vallását eredeti formájában. 3-ör A vallá-
sos eszmék történetét Jézus halálától kezdve a je-
lenkorig tárgyalja szerző. Ez utolsó pont azonban itt csak meg-
van kezdve s kifejtve a II-ik füzetben lesz, a mely remélhetőleg nem
sokára megjelenik. E művet, mely világosan, könnyű iránylyal és szak-
ismerettel van írva, olvasóink figyelmébe ajánljuk, anynyival is inkább,
mert nem csak mint iskolai kézikönyv, hanem mint olvasmány is siker-
rel használható.

* **Tompa Mihály**, Egyházi beszédeinek I. kötete 2-ik
kiadást ért, a mi nálunk, hol a keresettebb fajtájú irodalmi művek is
csak ritkán részesülnek hasonló szerencsében, nem csekély ajánlat. Va-
lóban, Tompának egyházi beszédei is a költői ihlet nemes bélyegét vi-
selik magukon s megérdemlik, hogy minden jóra való pap könyvtárát
diszessitsék; nem azért, hogy azokat valaki szóról-szóra bétanulja, mert
főleg szónoki előadásra e beszédek nem is a legalkalmasabbak; de a
bennök levő felekölt gondolatok, tisztult erkölcsi elvek s keresztényi

életszabályok kimeríthetetlen forrásul szolgálnak s az olvasónak a gondolkozásra és feldolgozásra bő anyagot szolgáltatnak. Ára 1 forint 60 kr. o. é.

* **Hazafias elmélkedések, az ev. alapján, egyházi beszéd alakban.** Irta több ev. lelkész. Szerkeszti Margócsi József, irsai ev. lelkész s a pestmegyei ev. esperesség aljegyzője, 1-ső kötet. Pest. 1870. Ára 2 ft o. é.

E beszédgyűjtemény célja Jézust mint hazafit tüntetni fel s a hallgatókban ezáltal a hazafias érzelmeket felébreszteni, ápolni. A czim tehát nem csupa kaczerködés, a mire azt sokan használni szokták. Tagadhatatlan, hogy Jézusban, mint hazafiban is, a legszebb jellemvonásokat fel lehet találni; mert Jézus nagysága éppen abban áll, hogy élete minden oldalról tanuságos. A mennyiben azonban az egész beszédgyűjtemény kiválóan Jézusnak csak hazafias jellemzésére van szentelve, gyakorlati használhatósága kissé korlátozott; mert végre is, egy papnak nem lehet Jézust vasárnapról vasárnapra folytonosan mint hazafit tárgyalni, hanem a szükséghez képest, most mint engedelmes gyermeket, majd mint jó barátot, szívélyes tanítót, igaz embert stb kell őt bémutatni. Irodalmi becse azért e beszédgyűjteménynek anynyival nagyobb, mert egyetlen a maga nemében s hasonló iránynyal egyházi beszédgyűjteményeinket idővel még gazdagabbá lehet tenni.

* **Zsinagógai beszédek. Löw Lipóttól.** Szegeden, 1870. Ára 2 ft o. é. Örömmel hívjuk fel olvasóink figyelmét e beszédekre nem csak azoknak kitünősége és általános belbecsök miatt, hanem azért is, mert ez az első magyar nyelven kiadott zsinagógai beszédgyűjtemény. Löw Lipót, szegedi főrabbi, ugyanis már 1844-ben magyarul tartott beszédet a zsinagógában s azóta buzgó terjesztője nyelvünknek hitsorsosai között. Minthogy e beszédek többnyire politikai alkalomra készültek, politikai színezettel is bírnak, de azért mindenütt rajtok van a valás-erköcsi vonás nemes bélyege is. A régi próféták főséges szózata ez az újkor eszméihez simultan s ugy vallási, mint nemzeti tekintetből egyaránt pártolást érdemlő mű.

* **Új testamentom magyarázata.** Kézikönyvül néptanítók számára németből fordította Krósb Pál, nagy-harsányi helv. hitv. néptanító, Pest. Az athenaeum kiadása. 1870. Ára 1 ft o. é.

Hogy mily gazdag a német irodalom vallástanításra szánt könyvekben, bizonyosága e kézikönyv is, mely utmutatást ad a néptanítóknak arra nézve, hogy milyen módon olvassák a bibliát nevendékeikkel.